

Představení projektu Fondyeu.eu

Hlavním cílem projektu Fondyeu.eu je zvýšení transparentnosti informací o příjemcích podpory a jejich projektech, které získaly finanční podporu ze strukturálních fondů Evropské unie.

Server Fondyeu.eu umožňuje jednoduché vyhledávání a propojování detailních informací týkajících se jednotlivých příjemců dotací EU, s nimi spojených projektů, veřejných zakázek, vizualizovaných ekonomických a personálních vazeb i spojení s osobami činnými v politické sféře. Díky internetové aplikaci fondyeu.eu tak je poprvé možné jednoduše vyhledat konexe mezi příjemci dotací, veřejnými zakázkami a politiky, kteří figurovali ve spojení s některými příjemci dotací.

Informační podklady čerpáme z veřejně dostupných informačních zdrojů. Primárně se jedná o seznam příjemců všech operačních programů (strukturálních fondů EU) v programovém období let 2007–2013, jehož autorem je Ministerstvem pro místní rozvoj. Tato základní informační databáze je dále propojena s databází veřejných zakázek Vsechnyzakazky.cz, vizualizací ekonomických vztahů na základě dat obchodního rejstříku ČR na webu Podnikani.cz a s databází strukturovaných životopisných profilů politiků prezentovaných na serveru Nasipolitici.cz.

Projekt Fondyeu.eu pracuje vždy s nejaktuálnějšími podklady, které má danou chvíli k dispozici. Databázi budeme pravidelně doplňovat s přibližně měsíční periodicitou, v závislosti na aktualizaci dat poskytovaných veřejnosti Ministerstvem pro místní rozvoj.

Věříme, že tato aplikace pomůže poukázat na mnohé případy kontroverzních dotací a do budoucna bude působit jako účinný preventivní nástroj proti množícím se případům klientelismu, střetů zájmů, korupce a souvisejícího poškozování finančních zájmů České republiky i Evropské unie při rozdělování podpory ze strukturálních fondů EU.

Příklady kauz a kontroverzních dotací z fondů EU, na které jsme upozornili "

V březnu 2013 je aktuálně pozastaveno proplácení dotačních prostředků v 5 ze 7 regionálních operačních programů (ROP). V rámci naší analytické činnosti jsme se zaměřili především na problematické dotační projekty realizované regionálními operačními projekty. Právě fungování těchto regionálních operačních programů je dlouhodobě terčem oprávněné kritiky, která směřuje jednak k samotnému strukturálnímu uspořádání, jednak ke konkrétním kontroverzním dotačním projektům.

Jádrem problému při fungování těchto regionálních operačních programů spočívá v přílišném vlivu krajských zastupitelů a dalších regionálních politiků na úřednické vedení těchto operačních programů i na výběr konkrétních projektů a jejich následnou kontrolu. Tento nevhodný způsob nastavení rozdělování dotační podpory ze strukturálních fondů EU umožnil vytvoření rozsáhlých

klientelistických a korupčních sítí, které ve svém výsledku výrazně omezují efektivitu a přínos evropských dotací.

Podezření z dlouhodobého fungování propracovaného klientelistického systému čelí dlouhodobě a opakovaně především ROP Severozápad. V naší analýze jsme na několika konkrétních projektech poukázali na problematické dotační projekty, při jejichž získání mohly hrát významnou roli osobní a politické vazby.

Tuto skutečnost ostatně jasně konstatovala i auditní zpráva Evropské komise, která uvádí, že byla část projektů přidělena neprůhledným způsobem a v případě ROP Severozápad fakticky chybovaly regionální i ministerské auditní orgány, které dříve na kontrolovaných projektech neshledaly vážnější prohřešky.

Zpráva z Bruselu dokumentuje pochybení českých úřadů na několika konkrétních případech, k nimž patří zvláště případy dvou hotelů, ústecké Větruše, spojené s bývalým primátorem Ústí nad Labem, Vítem Mandíkem a chomutovského Hotelu 99, jehož faktickým vlastníkem je podnikatel a člen regionální rady ODS Ahmad Raad.

Právě tyto dotační projekty považují kontrolní orgány EU za důkaz politické manipulace s „eurodotacemi“ v ROP Severozápad a jsou tak jedněmi z hlavních příčin, která je důvodem miliardové korekce (neproplacení) části prostředků ze strany Evropské unie.

Níže uvádíme shrnutí analýz několika kontroverzních dotačních projektů, na kterých jsme pracovali.

1. Analýza problematických dotací ROP Severozápad - případ Kadaň

Se jménem Ahmada Raada se pojí celkem sedm firem zabývajících se především stavebnictvím, obchodem s nemovitostmi a poskytováním ubytovacích služeb. Klíčovou roli při získávání veřejných zakázek i dotací proplácených ze zdrojů ROP Severozápad hrají jím ovládané firmy Frk s.r.o., KATUMBA a.s. a PRESIDENT SECURITIES a.s. Dalšími klíčovými postavami regionální stavební lobby jsou pak podnikatelé Jaroslav Volmut a Jiří Ježek.

Společnost Stavby holding cz, a.s. Její skutečný vlastník se skrývá za kyperskou firmou Esparada Limited, která vlastní ve společnosti 90 procent a zbylý 10% podíl pak patří přímo Jaroslavu Volmutovi. Ten přitom kontroluje i stavební firmu JOEL s.r.o., která získala v roce 2010 třicetimilionovou veřejnou zakázku na navazující část revitalizace.

Volmutovy firmy jsou přitom úzce personálně provázané se společnostmi a lidmi z okolí kadaňského Ahmada Raada. Oba hlavní aktéři se setkávají v akciové společnosti Talwin, kde první z nich zastává funkci předsedy dozorčí rady a druhý je místopředsedou představenstva. Oba jsou poté významnými akcionáři společnosti. Není od věci uvést, že v roce 2010 byl majoritním držitelem 51 procent akcií bývalý senátor a primátor města Chomutova Alexandr Novák, pravomocně odsouzený za korupci.

Ve statutárních orgánech firem těchto podnikatelů se objevují i další zvučná jména. Ředitelem a akcionářem Stavby holding cz, a.s. i spoluvlastníkem JOEL s.r.o. je bývalý mostecký zastupitel Jiří Ježek (ODS), který dále působí také ve společnosti Talwin. Členů především kadaňské ODS nalezneme v orgánech zmíněných společností ještě několik.

Při bližším zkoumání vlastnické a personální struktury firem kadaňských podnikatelů, které získávají stamiliony z veřejných zakázek proplácených z EU dotací, se objevuje podezření na možné klientelistické pozadí těchto projektů.

Osoby figurující ve statutárních orgánech či ve vlastnické struktuře těchto společností měly velmi blízko k předním osobnostem politického života v regionu. Samotný Ahmed Raad tak patří do úzkého okruhu dobrých známých vlivných severočeských politiků a stranických šedých eminencí kolem exsenátora Alexandra Nováka i někdejšího hejtmána a předsedy rady ROP Severozápad Šulce.

Přirozenými kontakty vlivného kadaňského podnikatele na severočeský ROP byli i (bývalý) krajský radní Ing. René Budjač (ODS) a člen Finančního výboru ústeckého kraje Mgr. Radek Scherfer (ČSSD), oba původem z Kadaně.

Ahmad Raad se přitom s krajskými politiky pravidelně setkával i mimo stranické sekretariáty, přímo na půdě kraje, kde působil coby člen Komise pro regionální rozvoj a cestovní ruch Ústeckého kraje. Dalším vlivným kontaktem Ahmada Raada je pak europoslanec MUDr. Miroslav Ouzký (rovněž původem z Kadaně), jehož syn Martin je společníkem a jednatelům Raadovy firmy Frk design, s.r.o.

Důležitou roli při získávání dotací z ROP Severozápad sehrála i poradenská společnost SIMEX 2000 s.r.o., která pomohla získat na dotacích z Evropské unie již více než miliardu. Podstatná část těchto prostředků přitom směřovala do stavebních projektů realizovaných v regionu výše naznačeným okruhem stavebních společností. Jednatel a společníkem této poradenské společnosti je Ing. Milan Sládek, který je jako člen místní ODS dlouholetým zastupitelem (dříve i radním) města Kadaně.

Společnost SIMEX 2000 pod Sládkovým vedením úspěšně radila při získání a administraci dotací z ROP Severozápad řadě Sládkových spolustraníků z regionální ODS. Díky jejím službám získaly dotace například projekty kontroverzní přestavby hotelu Větruše, revitalizace nábřeží Maxipsa Fíka v Kadani, penzion MOVA v Kadani i mnoho dalších stavebních projektů financovaných z dotací schválených ROP Severozápad.

Jako příklady dříve popsaných kontroverzních dotačních projektů je možné uvést komplex dotací směřujících do projektu na revitalizace kadaňského Nábřeží Maxipsa Fíka a dotace na hotelový komplex Ahmada Raada v Chomutově.

Případ první – Nábřeží Maxipsa Fíka v Kadani a hotel Split

V případě revitalizace a celkového zvelebení nábřeží Ohře v Kadani se od samého počátku v přípravném týmu města Kadaně setkávali spolu s architekty také významní a vlivní místní politici a podnikatelé ve stavebnictví. Vedle jednoho z hlavních autorů projektu architektka Víta Brandy a starosty města Jiřího Kulhánka v této komisi figurovali také vlivný podnikatel Ahmad Raad a jeho manželka, zastupitelka města Lenka Raadová. Všichni čtyři byli (od roku 2005) spojeni členstvím v místní organizaci ODS.

Poplatníci Evropské unie zaplatili za více než čtyři roky navazujících prací revitalizace Fíkova nábřeží již přes 170 milionů korun a celková částka za hlavní tři etapy se vyšplhala již na 215 milionů, respektive téměř čtvrt miliardy korun po započtení dalších souvisejících investičních projektů.

Architektka Brandy s Ahmadem Raadem a kadaňským nábřežím spojují jednak subdodavatelské práce na projektu revitalizace kadaňského nábřeží, jednak projekt luxusního čtyřhvězdičkového hotelu Split, který tvoří jakýsi "ostrov" vklíněný do Nábřeží Maxipsa Fíka. Raadova stavební firma Frk s.r.o. získala na dostavbu a rozšíření hotelu Split z ROP Severozápad dotaci ve výši 22,4 milionu korun. Autorem architektonické přestavby hotelu byl Raadův spolustraní, zastupitel Vít Branda.

Případ druhý - Hotel 99 a Apartmány 99

Dalším z kontroverzních projektů Ahmada Raada, resp. jím ovládané firmy President Securities a.s. se stal Hotel 99 (a s ním spojené Apartmány 99) v Chomutově. Právě případ tohoto hotelového komplexu je křiklavou ukázkou střetu zájmů a vzbuzuje závažná podezření z porušování dotačních pravidel Evropské unie i zákonů České republiky.

Za podezřelých podmínek, přes protesty místních obyvatel, získala v Chomutově Raadova společnost Katumba za nestandardně nízkou cenu stavební pozemky. Chomutovští radní, v čele s tehdejší primátorkou Řápkovou (ODS), prodali Katumbě pozemky v samém centru města za 350 Korun/m².

Na těchto pozemcích posléze Katumba prosadila výstavbu nového čtyřhvězdičkového hotelu. Vše přitom proběhlo ve stejném aranžmá jako v Kadani - autorem projektu byl člen představenstva Katumby architekt Vít Branda, příjemcem dotací a realizátorem stavby měla být akciová společnost President Securities.

Celková výše dvou "eurodotací" z ROP Severozápad pro společnost President Securities tak v případě chomutovského hotelu a přilehlého nákupního centra vystoupala až na téměř 97 milionů korun. Další 17 milionů z veřejných prostředků pak na tyto projekty přidala ze svého rozpočtu sama rada ROP Severozápad.

Ahmad Raad, který byl skutečným vlastním společností Katumba i President Securities přitom realizoval tyto dva vzájemně propojené stavební projekty dotované 114 miliony korun z veřejných prostředků pravděpodobně bez vypsání výběrového řízení na dodavatele veřejné zakázky na stavební práce. Toto tvrzení je možné dovést ze skutečnosti, že v databázi veřejných zakázek www.isvzus.cz nefiguruje žádná veřejná zakázka, která by se vztahovala k těmto dotovaným projektům.

Povinnosti vypsání zadávacího řízení na dodavatele stavebních prací se v tomto případě mohl investor pokusit vyhnout díky tomu, že celková výše investice měla v případě prvního projektu "Hotel 99" dosáhnout 157 mil korun, u druhého projektu "Apartmany 99" pak 121 milionů korun. Celková suma nákladů na výstavbu tohoto komplexu měla dosáhnout výše 278 milionů korun. Cena investic z veřejných prostředků by tak dosahovala pouze 41 % a nepřesáhla tak hranici 50%, po jejímž překročení je vypsání výběrového řízení povinné. Bez vysvětlení nicméně zatím zůstává otázka, kde vzala společnost PRESIDENT SECURITIES a.s., jejíž obraty se v předchozích letech pohybovaly v řádek statisíců korun, zbývajících cca 164 milionů korun, které mají být investované do těchto projektů.

Výše zmiňované stavební projekty přitom tvoří jen dílčí část fenomenálních úspěchů zmíněné skupiny firem při získávání veřejných zakázek a evropských dotací v rámci Ústeckého kraje. Společnosti Frk s.r.o., JOEL s.r.o. a Stavby holding cz a.s. i další kadaňské stavební firmy s vazbami na místní politickou reprezentaci staví mosty, sportoviště, opravují školy a revitalizují panelová sídliště v Kadani, Chomutově, Litvínově, Bílině i na řadě dalších míst v ústeckém regionu. Významné zakázky tyto společnosti získaly i u dotačními kauzami proslulého zdravotnického holdingu ústeckého kraje Krajská zdravotní, a.s.

Jen samotná stavební společnost FRK s.r.o. se tak podílela například na výstavbě hotelu na Lázeňském vrchu v Litvínově, který získal z ROP Severozápad dotaci ve výši 31,5 milionu či na „partnerství“ při výstavbě penzionu MOVA v Kadani, podpořeném dotací ve výši 15,9 milionu.

Dále významně participuje například na stamiliónových stavebních projektech v chomutovské zóně IRPM.

Celkový objem EU dotací a veřejných zakázek získaných v Ústeckém a Karlovarském kraji tímto okruhem kooperujících stavebních společností za posledních 6 let výrazně převyšuje jednu miliardu korun.

2. Jak se rodí problematická veřejná zakázka

Čím je zajímavý případ netransparentní veřejné zakázky v malé přípražské obci zaplacené z evropských peněz? Na případu Sibřina se ukazuje nikoli nepodstatná věc – jak se i na malé obci může významná zakázka dostat prakticky mimo veřejnou kontrolu. I se svým konečným účtem.

Obec Sibřina získala v roce 2009 více než 23,5 milionu korun evropských dotací na rekonstrukci budovy místní školky, jež slouží i přespolním a oplývá prostorem s potenciálem pro zřízení základní školy. S počátkem rekonstrukce odstartovaly ale také netransparentní postupy vedení obce.

Dvě ze sedmi nabídek nikdo nevzal do úvahy

Namísto otevřené soutěže hledala obec stavební firmu v užším výběrovém řízení. V tomto typu tendru se omezuje počet účastníků proto, aby se zjednodušil komplikovaný výběr (velké množství nabídek, složitý předmět zakázky). Proč musely být dvě „nadbytečné“ nabídky vyřazeny bez posouzení předem, když šlo jen o nevelkou obecní budovu, zakázku řídila najatá externí společnost a s nabídkami si hodnotící komise poradila na jediném zasedání.

Brzy po zahájení prací se ukázalo, že budou potřeba neplánované vícepráce za čtyři miliony korun. Vedení obce podepsalo kontrakt a požádalo o jejich proplacení ROP Střední Čechy. Aniž by bylo jisté, zda k proplacení nad rámec dotace opravdu dojde, rozhodla se obec objednat rovněž rekonstrukci třetího patra budovy, které se do evropského projektu již nevešlo. Bez hlasování zastupitelů se tak utratila suma odpovídající celoročnímu příjmu z daní. Jednací řád obce přitom jasně a výslovně stanoví, že zastupitelstvo má jednat o všech výdajích nad 100 tisíc korun. To se v případě necelých šesti milionů nad rozpočet projektu nestalo.

O objednavce na vícepráce za čtyři miliony se zastupitelé dozvěděli až dva dny po uzavření smlouvy a ani tehdy jim nebyla sdělena konkrétní suma. ROP Střední Čechy nakonec odmítl požadované čtyři miliony za vícepráce proplatit.

Pronájem třetího patra získalo za velmi výhodných podmínek Občanské sdružení SOSák, vedené manželkou bývalého starosty, které se v obci věnuje volnočasovým aktivitám dětí i oživování tradic v obci. Kvůli rekonstrukci vyměnilo pronajatou třídu za prostor v nově vybudovaném 3. patře. Případné další zájemce o pronájem nikdo (na úřední desce) neinformoval, ačkoli tím obec porušila zákon.

3. Antonie Hotels – projekt rekonstrukce „Řeckého domova“

Jindřich Řehák odkoupil objekt od města Frýdlant společně s areálem sousedního zahradnictví za 5 milionů a další část sousedních pozemků od Libereckého kraje, se slevou proti původnímu záměru²⁰, za 3,5 milionů korun. Cílem projektu byla rekonstrukce secesního viladomu „Řecký domov“, spojená s jeho přestavbou do podoby relaxačního centra a luxusního hotelu.

Na rekonstrukci v rámci projektu „Antonie“ získala Řeháková společnost Antonie Hotels s.r.o. v únoru 2011 dotaci z evropských fondů ve výši 80 784 000 Kč, navýšenou z veřejných rozpočtů na částku 95 040 000 Kč. Celkové výdaje na rekonstrukci byly předpokládány na 158 400 000 Kč.

V průběhu rekonstrukčních prací na tzv. Řeckém domě, který měl tvořit jádro nového hotelu Antonie, se údajně ukázalo, že neosecesní dům má závažným způsobem poškozenou konstrukci. Toto poškození mělo být takového rázu, že případná oprava neměla být finančně únosná a namísto ní bylo ekonomičtější zahájit novou stavbu na jiném místě. Dům byl na základě doporučení statika stržen. Z projektu rekonstrukce historické budovy, hrazené z evropských fondů, se tak stává projekt výstavby nového hotelu umístěného v jiné části stavebních pozemků.

V červenci 2012 vypsal společnost Antonie Hotels s.r.o. novou veřejnou zakázku. Administrace zakázky byla svěřena kontroverzní společnosti ML Compet a.s., která je úzce spojena s korupčními kauzami ve Středočeském kraji. Do výběrového řízení na dostavbu hotelu se přihlásily jen dva zájemci. Zakázku ve výši 103 milionů následně získala společnost CGM Czech a.s. (dříve Stavby a.s.), kterou dříve ovládal stejný vlastník, jako ML Compet – bývalý investiční náměstek středočeských krajských nemocnic a ekonomický poradce středočeského hejtmana Filip Bušina.

Příloha č. 1 – Přehled 10 nejvyšších dotací na projekty hotelů a penzionů

Název příjemce	Název projektu	Operační program	Datum alokace	Alokovaná částka
Lázně Luhačovice, a.s.	Wellness hotel Alexandria	ROP NUTS II Střední Morava	15.10.2008	84 994 516,41
Richard Kučík	Hotel **** Čeladná	ROP NUTS II Moravskoslezsko	03.03.2010	81 539 656,62
Antonie Hotels s.r.o.	ANTONIE-Rekonstrukce objektu ubytovny "Řecký domov" ve Frýdlantě v Čechách na vícehvězdičkový hotel	ROP NUTS II Severovýchod	24.02.2011	80 784 000,00
E K O F I N P C spol. s r.o.	Dostavba hotelového komplexu Větruše.	ROP NUTS II Severozápad	24.02.2011	68 104 686,00
VYSOKÁ ŠKOLA BAŇSKÁ-TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA	Stavební úpravy budovy kolejí "B" na Hotel VŠB-TU Ostrava	ROP NUTS II Moravskoslezsko	24.01.2011	59 671 656,91
HOTEL PRAHA JABLONEC s.r.o.	Rekonstrukce brownfieldu na multifunkční podnikatelskou nemovitost	ROP NUTS II Severovýchod	01.10.2009	58 174 021,08
TOONAN s.r.o.	Lipa Centrum - Aparthotel	ROP NUTS II Severozápad	24.02.2011	55 721 104,38
REGATA ČECHY, a.s.	Rekonstrukce a dostavba hotelu PORT	ROP NUTS II Severovýchod	23.03.2011	51 765 560,73
CLITIA, a.s.	Hotel Rajská zahrada	ROP NUTS II Severovýchod	19.01.2011	51 055 495,35
Czech Republic Investment, a.s.	Rekonstrukce vojenské ubytovny - Hotel Vinohrady	ROP NUTS II Severozápad	24.02.2011	50 735 559,45
PRESIDENT SECURITIES a.s.	Hotel 99 Chomutov	ROP NUTS II Severozápad	07.11.2008	49 295 865,96
PRESIDENT SECURITIES a.s.	Apartmány 99 Chomutov	ROP NUTS II Severozápad	24.02.2011	47 507 011,21

Příloha č. 2 – Přehled nejvyšších dotací na projekty golfových hřišť

Název příjemce	Název projektu	Alokovaná částka
SILGOR, a.s.	Silesia Relax & Golf Resort Kravaře	83 445 000,00
GOLF CLUB U Hrádečku s.r.o.	Kongresové a rekreační centrum – GOLF	49 799 300,00
GOLF BRNO a.s.	GOLF BRNO - kongresový sál a wellness	40 393 000,00
Golf area a.s.	Zažij golfový život - propagace golfové turistiky v Jihomoravském kraji	2 683 160,00
Golf Konopiště a.s.	Stavební úpravy, přístavba a změna užívání hospodářské budovy na WELLNESS - GOLF KONOPIŠTĚ	40 572 100,00
OKD, a.s.	Rozvoj infrastruktury cestovního ruchu v Karviné - GolfPark Darkov	40 572 100,00
GREENGOLF Pardubice a.s.	Výstavba vodního světa a rozšíření ubyt.kapacit pro kongres.turistiku areálu Lesopark Kunětická hora	27 113 400,00
Park Golf a.s.	Sportovně relaxační areál Hradec Králové	21 600 200,00
Danuše Hradilová	Rozšíření sportovně relaxačních služeb hotelu Horal Velké Karlovice - etapa II, golfové hřiště	11 675 500,00
Golf Slapy, s.r.o.	Multifunkční turistické, sportovní, společenské a konferenční CENTRUM	8 459 090,00
Golfový klub Hluboká nad Vltavou	Golfem proti drogám	4 172 430,00
GOLF RESORT Karlovy Vary a.s.	Výstavba technického zázemí pro celoroční golfové aktivity	4 470 460,00